

ЯРИНА СУШКО.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Колінець Л. Б.

ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ТУРИСТИЧНОГО РЕГІОНУ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ «МАРКЕТИНГ-МІКС»

Анотація. У статті визначено роль маркетингових інструментів в оцінці конкурентних переваг туристичного регіону. Запропоновано метод дослідження конкурентоспроможності регіонів з точки зору концепції «Маркетинг-мікс» 7 Р.

Ключові слова. Туристичний регіон, територіальний маркетинг, маркетингові інструменти оцінки конкурентоспроможності, конкурентні переваги туристичного регіону.

У туризмі, з точки зору територіального маркетингу, усі його зусилля будуть спрямовані на конкретну місцевість з метою залучення туристів. Так як туристичний регіон є сукупністю ресурсів, інфраструктурних факторів та підприємств туристичної галузі, його конкурентні позиції слід оцінювати в комплексі, розраховуючи при цьому кожен елемент. Саме тому ефективним маркетинговим інструментом для оцінки конкурентоспроможності регіону є концепція «маркетинг-мікс».

На основі аналізу наукових робіт [1-3], можна вважати найбільш доцільним визначення «туристичного регіону» як території певної країни, яка володіє комплексом природно-кліматичних, рекреаційних, і економічних умов, а також наявністю характерного спрямування продуктивних сил, який, враховуючи такі фактори як демографію, історію, законодавство та державну політику, формує міжрегіональні економічні відносини в сфері туризму [2].

З кінця 1950-х рр. система інструментів маркетингу визначається як marketing-mix (маркетинг-мікс). Наприкінці 1970-х рр. засоби маркетингу були об'єднані Джеромом Маккарті в чотири групи і система отримала назву «концепція 4 Р» – від початкової букви англійської назви кожного елемента, а саме: product (товар), place (місце), promotion (просування) і price (ціна) [4].

На відміну від матеріального виробництва, де існує комплекс маркетингу 4 Р, в сфері послуг розглядають маркетинг-мікс 7 Р (додатково: people – персонал, physical evidence -матеріальне оточення, process – процес, спосіб надання послуг) [5].

Розглядаючи туристичний регіон, як об'єкт оцінки за моделлю «маркетинг-мікс», можна виділити окремі аспекти туристичної діяльності, за які відповідає кожен елемент «Р» (табл. 1).

«Маркетинг-мікс» туристичного регіону та його складові

Товар Product (P1)	Вид (категорія), асортимент (номенклатура), торгова марка, якість, унікальність, популярність бренду (фірми виробника) на ринку.
Ціна Price (P2)	Рівень ціни, знижки та інші пільги, умови оплати, доступність для туриста, відповідність ціни якості.
Місце Place (P3)	Розміщення, зручність в транспортуванні, доступність для туриста.
Просування Promotion (P4)	Реклама (пряма, непряма, прихована), PR, прямі продажі, пропаганда.
Люди People (P5)	Кваліфікація, вміння та навички, особисті якості персоналу, рівень обслуговування, сприйняття працівників клієнтами, поведінка туристів, їх передбачуваність та бажання співпрацювати.
Фізичні ознаки Physical evidence (P6)	Навколишнє середовище, екологічна ситуація, ресурси, зручність, комфорт.
Процес Process (P7)	Державна політика у сфері туризму, різноманіття послуг, попит, взаємодія з клієнтами, конкурентоспроможність, активність туристичних підприємств в регіоні.

Матюхін В. О. в своїй науковій роботі [6] пропонує наступний спосіб аналізу туристичної привабливості регіону на основі моделі «7 Р»: аналіз комплексу маркетингу туристичних послуг «7 Р» дозволяє зробити оцінку відносної вагомості елементів за умови, що $\sum P_i = 1,0$ (табл. 2).

Сума вагомості класичних елементів «4Р» становить:

$$\sum_{i=1}^4 P_i = 0,55$$

Сума вагомості елементів «3Р», які притаманні сфері послуг, становить:

$$\sum_{i=5}^7 P_i = 0,45$$

Відносна вагомість елементів «7 Р» [6]

P _i	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7
Вагомість	0,20	0,15	0,10	0,10	0,25	0,8	0,12

Таким чином, комплексу маркетингу туристичної індустрії на рівні регіону притаманні такі особливості:

1. Багатофункціональна нелінійна залежність між її елементами.
2. Для різних видів туризму змінюється зміст елементів 7 Р.
3. Основним елементом маркетингу-мікс є P1 (персонал).
4. При оперативному маркетинговому плануванні слід враховувати зв'язок кожного елементу 7 Р, як мінімум, з трьома іншими.

Також, аналізуючи діяльність туристичного регіону з використанням маркетингового інструментарію слід взяти до уваги, що більшого значення набувають не природні, а штучні та організаційні фактори розвитку, наприклад, інноваційні підходи до організації відпочинку, наявність розважальних закладів тощо. Відповідно, саме ці фактори будуть посилювати конкурентоспроможність, отже їм потрібно приділяти особливу увагу [7, с. 521].

Висновок. Таким чином, в роботі встановлено взаємозв'язок туристичних регіонів та концепції маркетинг-мікс, що надає можливість сприяти посиленню їх конкурентних переваг на ринку та забезпечити якісний відпочинок і дозвілля туристів. Подальшою перспективою досліджень є дослідження конкурентних переваг регіонів України за даною моделлю та пошук шляхів підвищення їх конкурентоспроможності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Черчик Л. М. *Маркетинг рекреаційних територій як інструмент становлення, розвитку та регулювання ринку рекреаційних ресурсів* / Л. М. Черчик // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – № 1. – С. 45–52.
2. Кирьянова Л. Г. *Маркетинг дестинацій как современный подход к управлению туристским регионом [Електроний ресурс]* / Л. Г. Кирьянова // *Известия Томского политехнического университета*. – 2010. – № 6. – С. 35–40. – Режим доступу: www.tpu.ru/files/izvestia/2010/N6_316_2010a.doc.
3. Мельник Ю. М. *Проблеми формування регіональних стратегій в контексті сталого розвитку* / Ю. М. Мельник // *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. – 2008. – № 1. – С. 159–165.
4. *Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3* / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с.
5. Матюхін В. О., Кашуба Я. М. *Інноваційний навчальний проект туристичного менеджменту* // *Наукові праці МАУП, Київ*. – 2002. – вип.3. – С. 327–329.
6. Панкрухін А. П. *Маркетинг територій: Учебное пособие* / А. П. Панкрухін. – М.: РАГС, 2006. – 416 с.

АНАСТАСІЯ ШАЛАЄВА

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Лизун М. В.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Туристично-рекреаційна сфера, як вагома складова національної економіки, набуває дедалі більшого значення та стрімко інтегрується у світову туристичну індустрію. Її розвиток впливає на такі сектори економіки, як транспорт, сільське господарство, торгівля, зв'язок, будівництво, і є одним з найбільш перспективних напрямів структурної переорієнтації економіки.

Науково обґрунтована інвестиційна політика держави в галузі туризму відіграє вирішальну роль у забезпеченні стабілізації та сталого розвитку економіки країни. Вона визначає пріоритетність, напрями, джерела та структуру інвестицій, створює умови для реалізації загальнодержавних,